

NOVA RIMSKA NAJDBA NA MARIBORSKI CESTI V CELJU

Alojzij Bolta

Razsežnost rimske Celeje še danes ni točno znana. Posamezne najdbe segajo še daleč v okolico. Žal še nimamo točnih podatkov, kako daleč gre strnjena naseljenost.

Pri kopanju temeljev za javno tehnilno na Mariborski cesti 9 so delavci odkrili rimski grob, ki je vseboval dve celi posodi, bronast rimski novce in fragmente večje amfore in manjše rdeče žgane posodice.

Vsi našteti predmeti so bili odkriti v sipu tik nad rimskim zidom, ki je bil tudi pri tej priliki odkrit. Žal takrat ni bilo mogoče zemljišča raziskati do sterilne plasti. Vse našteje najdbe so ležale v kulturni plasti 1,50 do 1,70 m pod sedanjo površino. V isti globini je bil odkrit tudi del zidu, ki sem ga zgoraj omenil.

Prva vaza (sl. 1) je iz rdeče žgane gline. Trebušasta največja periferija je pomaknjena daleč v spodnjo tretjino. Ustje je nekoliko razširjeno in polkrožno navzgor zavihano. Ustju sledi precej dolg, tanek vrat, ki ga na prehodu v ramo zaključuje majhno horizontalno plastično rebro. Rama se položno širi. Približno na sredini rame, 1,5 cm pod zaključkom ročaja, je globoka kanelura. Širok trakasti ročaj veže zgornji rob vratu z ramenom. Ročaj ni zaokrožen, temveč prehaja navzdol v ostrem kolenu. Okrašen je s tremi podolžnimi kanelurami. Posoda stoji na nizki prstanasti nogi.

Velikost: višina 19 cm, premer ustja 5,5 cm, premer vratu 3 cm, premer največje periferije 15 cm in premer noge 7 cm.

Schörgendorfer pozna več primerov posod z močno kaneluro na največji periferiji, n. pr. št. 482 in 491. Datira jih približno v drugo polovico I. stoletja n. e. Podobno datira tudi št. 480, ki po formi precej ustreza naši vazi. Profilirano ustje se zoži v nizke, precej ozke vrat. Rama preide v največjo periferijo. Oster prehod na največji periferiji v spodnji del posode daje vazi bikonično obliko. Tudi ta vaza ima, podobno kot naša, nizko prstanasto nogo (str. 160, T. 59).

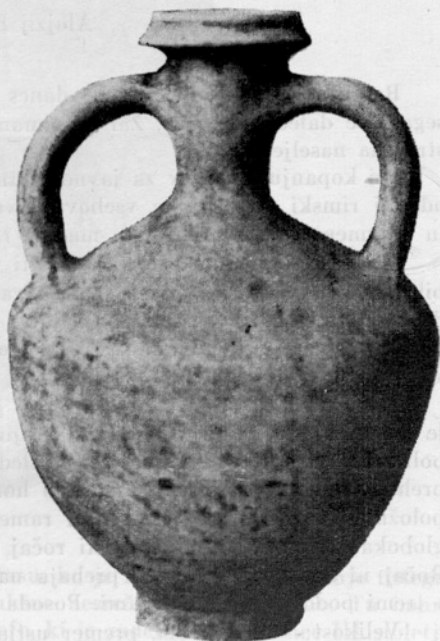
Druga vaza, odkrita na Mariborski cesti, je iz belo žgane gline (sl. 2). Profilirano ustje se žlebičasto navzdol razširi, nato se pa zoži v precej ozek, visok vrat. Rama polagoma preide v največjo periferijo, ki je pomaknjena v zgornjo tretjino posode. Od največje periferije do precej visoke cilindrične noge se polkrožno zožuje. Prehod iz ramena preko največje periferije v spodnji del posode je zelo oster. Zgornji del vratu vezeta s spodnjim delom rame dva polkrožna ročaja okroglega preseka.

Velikost: višina 21,2 cm, premer največje periferije 14 cm, premer ustja 5 cm, vrat (kjer je najožji) 3 cm.

Identičnega primera za to vazo Schörgendorfer ne pozna. Zelo blizu naši vazi pa je vaza št. 477 v njegovi razpravi. Prehod iz gornjega dela posode v spodnji del na največji periferiji je sicer pri tej vazi še ostrejši in vrat nekoliko daljši. Razlika je tudi v tem, da ima ta vrč samo en ročaj, naš pa dva, poleg tega je ta vrč brez poudarjene noge. Schörgendorfer ga datira še v I. stoletje n. e.

Sl. 1

Sl. 2

Delno je soroden našemu drugemu vrču tudi vrč št. 478 pri Schörgendorferju. Prehod na največji periferiji je pri tem vrču že močno ublažen. Poleg tega se pri tem vrču že opazi nizka noga. Schörgendorfer ga datira v I. stoletje n. e.

Poleg teh dveh vrčev, ki sta popolnoma ohranjena, smo pri tej priliki odkrili tudi večje amfore iz bele gline z delno ohranjenima dvema ročajema okroglega preseka in fragmentirano skodelico iz rdeče žgane gline. Skodelica ima precej tanko ostenje in nizko stojno ploskev.

Razen keramike smo našli pri tem delu tudi novce cesarja Nerve (32–98 n. e.).

A.: IMP NERVA CAES AVG P M TR P COS P P

Glavo z lovorjevim vencem ima obrnjeno na desno.

R.: CONCORDIA EXERCITVVM

Sklenjeni roki nad vojaškim znakom. Pod njimi v sredini napis: S C.

Novec nam datacijo naše najdbe še bolj zgovorno potrjuje.

Ta mala najdba, ki po svojem značaju verjetno pripada enemu grobu, kot sem že zgoraj omenil, priča o precejšnji razsežnosti rimske Celeie že v I. stoletju n. e. S to najdbo na Mariborski cesti št. 9 vidimo, da je rimska Celeia presegala kasnejši okvir srednjeveškega Celja.

Točnejšo situacijsko sliko razsežnosti rimskega mesta pa nam bo omogočilo šele obširnejše sistematično izkopavanje na periferiji Celja.

Literatura: August Schörgendorfer, Die römerzeitliche Keramik der Ostalpenländer. Brünn, München, Wien 1942.

RÉSUMÉ

Une trouvaille romaine dans la rue de Maribor à Celje

Lors des creusements dans la rue de Maribor à Celje les ouvriers ont déterré dans le déblai deux cruches romaines et une monnaie de l'empereur Nerva. Les cruches sont complètement conservées, l'une a une anse et l'autre en a deux. Selon le style elles appartiennent à la deuxième moitié du 1er siècle de notre ère. Le fixage de cette date est confirmé par l'inscription: A / IMP NERVA CAES AVG P M TR P COS III P P. R / CONCORDIA EXERCITVVM S C.